

A tagok döntsenek! A színház és közönsége

A tavalyi esztendő eredményeit és gondjait összegezve számadásra készül a szegedi fogyasztási szövetkezet új vezetősége. Olvasóink előtt is ismert, hogy a szövetkezet vezetéseben az elmúlt években olyan törés következett be, ami a gazdasági és a szervezeti életre egyaránt kihatott. Az elnök távozása után az igazgatóság következetes munkával elejét tudta venni a további hanyatlásnak, a tanulságok levonása után több, fontos területen új határozatokat hozott.

Az igazgatóság néhány tagját beszélgetés közben arra kértük meg, foglalják össze röviden, milyen lényeges változást szeretnének elérni a szövetkezet életében. — Legelőször feladatunk — mondták —, hogy ott segítsük a legtöbbet, ahol legnagyobb a veszteség: a tagok bizalmát kell visszaszerezni, a szövetkezeti demokrácia zavartalan érvényesülésének a feltételeit kell megteremtünk.

A beszélgetés néhány gondolatára akkor is érdemes kitérni, ha azok jól működő szövetkezeteinkben

régóta ismertek. Azt szeretné elérni a fogyasztási szövetkezet vezetősége, hogy mind a 2500 tag egyenrangú tulajdonosnak érezhesse magát. Ha a szövetkezetről hall, azonnal mellé gondolhassa: ez az én szövetkezetem.

Ez a szándék a vezetők, közvetlen irányítók munkáját alapvetően befolyásolja, sok esetben módosítja. Minden döntésnél tudni kell, hogy az a 2500 tag érdekét szolgálja, vagy ellené beszél.

Ebből természetesen ilyen hétköznapi dolgok is következnek: ha a szövetkezet tagja valamit nem tud beszerezni, követelje, hogy a bolt szerezzze be. Mikor mondhatja el a tag kívánságát vagy véleményét? Végeredményben bármikor, de legjobb alkalom a részközgyűlés. Most újra átnézi a régi részközgyűlési jegyzőkönyveket, számbaveszik a sérelmeket és panaszokat, és minden részközgyűlés beszámolója azzal kezdődik majd, mit tudtak orvosolni, mit nem.

Abból az egyszerű megfigyelésből, hogy a szövetkezet a tagoké, az is követ-

kezik, hogy a tagok közvetlenül is segítik a gazdasági problémák megoldását. Új bolt épült idén az Erdélyi téren, a Közép fasoron és Baktóban. Kétféle forint anyagi támogatást kapott a szövetkezet tagjaitól — kölcsönök és célrészjegyek útján —, hogy e boltok áruválasztéka már induláskor kielégítse az igényeket.

Az idei közgyűléseken számos lényeges dologról döntenek majd a Szegedi ÁFESZ tagjai. A vezetőség arra számít, hogy tulajdonosi rangjával, a gazda felelősségével dönt majd minden tag.

Ahhoz persze, hogy minden döntés megalapozott legyen, minden tagnak tájékozódnia kell a szövetkezet dolgairól. Egyszer fölolvastott beszámoló ehhez kevés. A részközgyűléseket megelőzően részletes írásos számadást küld tagjainak a fogyasztási szövetkezet, jelölve benne a célkitűzéseket, és a megoldás módját is. Arról is írásos tájékoztató számol majd be év közben is, hogyan valósulnak meg a közgyűlés javaslatai.

H. D.

Milyen közönség jár a színházba? Tulajdonképpen ez a kérdés izgatott, mikor a színház igazgatója a működés alapvető feltételül egyebek között azt a körülményt jelölte meg, hogy évente 275 előadásra kell 7 és fél ezer forintos bevételnek teljesíteni. Am a dolog anyagi természetétől függetlenül sem lehet érdektelen, kik váltanak jegyeket, bérleteket a Szegedi Nemzeti Színházba, kik jönnek el — és főleg kik maradnak távol. A színház lázmérő. Egyetlen intézményes formája a naponta élő-jelentkező művészetnek, tehát közönséggrafikonja akár mértéke is lehet a kultúra iránti igénynek.

A telkén dolgozik?

Hetekkel ezelőtt a *Kritika* folyóirat szólított meg angalföldi munkásokat. Egyikük bevallotta, egyáltalán nem járt színházba, mert nem érdekli. Aztán: „sok rosszat mondunk az ötvenes évekről. Alighanem joggal, bár én, ha tudnék, differenciáltabban szólnék ezekről az évekről. Akkor a munkásság színházba járó réteg volt. Ma nem az. Hogy csináltuk ezt? Pedig összehasonlíthatatlanul jobbak az életkörülményeink.” Véleményét kollegája némileg indokolja: „Van egy réteg, amelyik elfárad, nem érdekli a kultúra, csak a kényelem, a munka utáni fröccs... Van egy másik réteg, amelyik nem fáradt — de az dolgozik a víkendháza, a telkén, élvezi az újonnan megszerzett autóját, és nem veszi észre, hogy hiábavalóságokkal tölti az életét.”

A kérdés komoly: miért nem járnak a munkások színházba? Megkerülünk akkor sem szabad, ha ilyen egyenes állításban nem feltétlenül bizonyított, az ötvenes évekkal szembeítve pedig túlságosan egyoldalú. Ha pusztán arra utalunk, hogy a társadalom azóta megváltozott, hogy a munkásnak akkor iskola volt a színház, a régóta áhitott műveltség szinte egyetlen, addig nélkülözött mindennapi kenyere — már a színház módosult szerepét is emlegetjük. Ma a színház egyike a művelődés-kulturálódás csatornáinak, nemcsak ismeretterjesztő feladatot lát el, sőt elsősorban nem azt,

a színházszertű népművelés jóval differenciáltabb, sokrétebb a két évtizeddel korábbanál. És persze a színházba járás sem kizárólagos mutatója a művelődési igénynek, ma egyre inkább csak egyik ajánlat, felkínálkozik mellette a könyv, a mozi, a tárlat, a koncert, a tévé, ki-ki válogathat kedve és érdeklődése szerint. De az élő művészet tömegkapcsolatát — nálunk, vidéken — talán a legpregnansabban, naprakészen, eleven aktuálításában a színház „fejezi ki”.

Kevés üzemi bérlet

Járnak-e munkások, kétszáz, fizikai dolgozók a szegedi színházba? Félnek egyértelmű nemmel válaszolni, de ha igen, valószínűleg kevesebben a kívánatosnál. A statisztika sem az fényre-feketén hű képet róla, ezért csak óvatosan idézném. A közönséget alapvetően garantáló bérletekből az idei évadra 10 ezer 320 kelt el (leszámítva a gyermek- és honvédségi bérleteket). Ebből 4 ezer 527 középiskolai, s csupán 2 ezer 565 darab az üzemi, ami akkor is kevésnek tűnik, ha a szocialista brigádok külön 206-ot, a KISZ 1456-ot igényelt (majd egyharmada gyárakban, üzemekben talált gazdára), de az 1566 egyéni bérletesből, sőt az alkalmi nézőkből is,

nehéz kideríteni, hány munkás akad közöttük. Változatlanul fenntartásokkal írják le néhány szemesítő adatot: a DELÉP-nél 65 bérletet adtak el, ugyanannyit, mint a gyógyszerári központban, az esetgyárban 34-et, a ruhágyárban 39-et, míg a bíróságban is 34-et, a postaigazgatóságban 45-öt; a konzervgyárban, a textilben és a kenderben egyetlenegy sem (természetesen szervezés útján, ami korántsem jelenti, hogy innen nem járnak színházba, de valamit jelez abból, mennyire népszerű, milyen keresett itt a színház, ha szervezéssel, még a rendelkezésre álló vállalati-szakszervezeti keretből sem mernek „bizalmat előlegezni” a dolgozóknak, hátha elmennek).

Tágabb lehetőségek

Csupán diszkrétan ragaszkodva a számokhoz, annyit megköszönhetünk, valószínűleg nincs még kellő súlya, befolyása, kisugárzó hatása, intenzitása a színháznak Szeged kulturális életében. Hogy általánosan fogalmazunk: nem eléggé népszerű. Ha más, kisebb vidéki városokhoz hasonlítjuk, nem játszhat olyan közvetlenül befolyásoló szerepet, nincs olyan monopóliumhelyzetben — jöhet az is igaz, Szegeden a kultúra lehetőségei tágab-

bak, a színháznak partnerei, ha tetszik: konkurenciája van. (Vagyis azokban a városokban, ahol csak színház működik, könnyebb lehet népszerű, szélesebb érdeklődésre számot tartó színházat csinálni.) A kultúra mérsékeltbb lehetőségeivel rendelkező városokban inkább társadalmi ügy a színház, mint nálunk — amire megint futó információk, inkább a szájpropaganda nyomán mernek következtetni, valójában azért, hogy tanulságait hatjörővé használjuk, miért ne lehetne nálunk is így.

A színház az egyedüli hely, alkalom, ahol az élő művészet mint emberformáló, nagy kollektív élmény fejt ki hatását estéről estére, s amely éppen ezért legfontosabb fokmérője a helyi kultúra életképességének. A szegedi színházban tudják ezt, s noha az éremnek két oldala van (tegyen róla a színház, hogy legyen közönsége), lehetetlen észre nem venni az elmúlt hónapok biztató jelenségeit.

Két példa

Differenciált közönség-igénynek kell megfelelni, amit az idén meghirdetett választékos műsor mellett a Kisszínház és a gyermekszínház jelez. Mindkettő az idei évadban született, az előzetes elképzeléseket messze túlhaladva. A Kisszínház máig egyetlen bemutatóját, a *Marat halálát* nem tudják levenni a műsorról, előre és csoportosan veszik a jegyeit, s az érdeklődésre jellemző, hogy az előadásokat rögtönzött viták követték a helyszínen. A gyermekszínház a békéscsabaikkal közösen szervezték, vendégeink a *Szarvaskirályt* január 16-án juttatják ötödöször, de bérletet, jegyet már csak a hatodik, utolsó előadásra adhat a színház, vagyis ugyanennyi nézője lesz a *Pomádé király* meseoperának is, hiszen bérletben, elővetelben vásárolták meg a belépőket, mindkét produkcióra, eddig összesen 3 ezer bérletet. Az érdeklődésre tehát nem lehet panasz. (A színház egyébként felkérte a gyerekeket, írják le élményeiket, a legjobbakat jutalmazták majd — ami egyik formája a közönségkapcsolatnak, éppen a legfogékonyabbakkal, a gyerekekkel.)

Csábító a szójáték: olyan a színház, amilyen a közönsége — és viszont. De felület, pontatlan. A színháznak kell becsalogatni a közönséget, s az eszközök változatosak: a műsorterv, az előadások színvonala, a környezet esztétikuma, a szervezés és propaganda mind-mind függvénye egy aktív szellemű, színházpárti közönség kialakításának. Társadalmi összefogás nélkül nem megy. A kezdeményező szerepét pedig a színháznak kell vállalnia.

Nikolényi István

Kevesebb vizsga — több gyakorlat

Dr. Antalffy György nyilatkozata a jogászképzésről

Az oktatás korszerűsítésére vonatkozó parthatározat szellemében a jogászképzésben fontos lépéseket tettek egyetemeink. Az első kezdeményezésekről dr. Antalffy György szegedi egyetemi tanár, az országyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságának titkára többek között elmondotta:

Jelenleg hazánkban a Budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemen, a Pécsi Tudományegyetemen és a szegedi József Attila Tudományegyetemen folytatnak jogászképzést. Mindhárom egyetem jogi karán nappali, esti és levelező formában oktatnak. A számadatokat tekintve a jogi pálya iránt nagy az érdeklődés, de például a levelezőképzésben részesülők jelentős része tanulmányainak befejezése után is megmarad eredeti foglalkozásánál, és nem jogász munkakörben helyezkedik el. Ezért hiány mutatkozik jogászokban, különösen a tiszántúli — Szolnok, Hajdú és Szabolcs — megyékben.

Az állam- és jogtudományi karokon a felsőoktatás korszerűsítésére irányuló törekvések jegyében, a jelenlegi képzési rendet 1970-ben vezették be. Azóta a vizsgák számát általában 35–40 százalékkal csökkentették. A képzés fokozottan a gyakorlati ismeretek megszerzésének irányába tolódott el. Emelkedett a gyakorlati, magas képzettségű jogászok bevonása az egyetemi oktatásba. Az elmúlt évek oktatási újdonsága az is, hogy a hallgatóknak a bíróságokon, ügyészségeken, vállalatoknál töltött „üzemi” gyakorlatokról a tapasztalatokat összegezve beszámolókat kell készíteniük. Meghonosodóban van a komplex oktatás néhány formája is. Az elmúlt években kimutatható a jogi karokon a tananyag csökkentése.

Az igények jobb kielégítése tette szükségessé a három fő gyakorlati jogágtérület — a gazdasági, az igazságszolgáltatási és az igazgatási — ágazatok szerinti szakosított képzésének bevezetését. A gazdasági ágazatban elsősorban az ipari és mezőgazdasági üzemek későbbi jogászeit képzik. Az igazságszolgáltatási ágazat szerinti képzéssel a bírói, az ügyvédi, az ügyvédi munka iránt kívánjuk a hallgatók

érdeklődését felkelteni. Az igazgatási ágazat, az igazgatási és szervezési ismeretekben való nagyobb jártasságot ad a későbbben a tanácsoknál és a népgazdaság más területein elhelyezkedő fiatal jogászaiknak.

A leendő szakemberek az alapképzés alkalmával sajátítják el mindazokat a jogi ismereteket, amelyek megközelítően mindhárom ágazatban egyenlően fontosak. Ehhez az alaphoz kapcsolódik a speciális ágazati szakismereti anyag megtanítása.

Az elmondottak is mutathatják, hogy fontos lépéseket tettünk már jogászképzésünk korszerűsítésére. Többélnék azonban még bőven akad. Az országyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságának legutóbbi ülésén többek között felvetődött, hogy az államigazgatási szakemberszükséglet igényeinek kielégítésére létesítsünk államigazgatási fő-

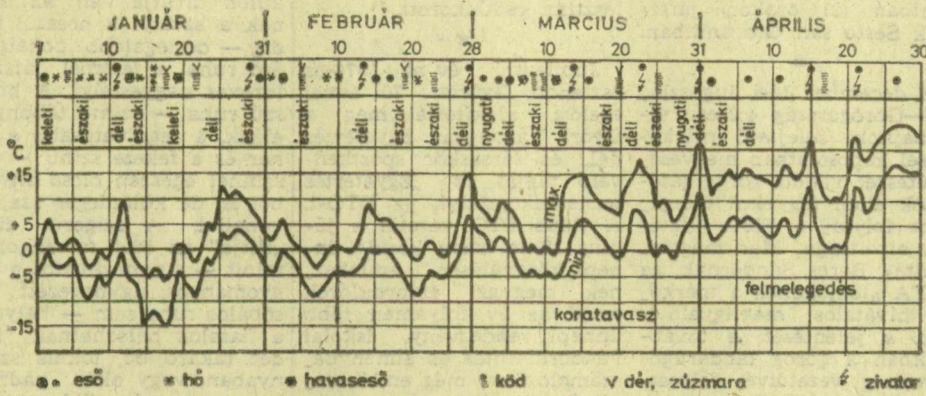
iskolát. Ezt a gondolatot egyetértéssel fogadták a bizottság tagjai.

A levelezőképzés hatékonnyabbá tételéért a közeljövőben vissza kívánjuk állítani a megyei konzultációs központokat, együttműködve a Magyar Jogászszevetség területi csoportjaival. A konzultációs központokban számíthatunk a megyei bíróságok, ügyészségek magas képzettségű, nagy gyakorlati tapasztalattal rendelkező dolgozóira. Egyes, elvontabb elméleti kérdéseket tárgyaló foglalkozások levezetésére, ugyanakkor a jogi karok oktatóinak kell vállalkozniuk.

A gyakorló jogászok továbbképzéséhez a jövőben fontos segítséget nyújthat az Eötvös egyetem egésze alatt most megalakult Jogi Továbbképző Intézet. Az igényeknek és a szükségletnek megfelelően később Szegeden és Pécsen is szervezhetők ilyen továbbképző tanfolyamok.

Prognózis az év első negyedére

TÁJÉKOZTATÓ IDŐJÁRÁS ELŐREJELZÉS 1974 I.-IV. HÓNAPJÁRA

Megérkezett a jugoszláv tájékoztató jellegű, nem hivatalos időjárás-előrejelzés, az 1974-es esztendő januártól ápriliséig terjedő időszakára.

A prognózis adatai szerint:

Január hónap közepén és utolsó napjaiban viharos szél, a hónap első felében erős havazás várható. Az idei tél leghidegebb időszaka, január második felében jelentkezik.

Február hónapban meleg és hideg napok váltják egymást, csapadékkal kísérve. Március első felében, a februárhoz hasonlóan, váltakozó lesz az időjárás, míg

15-e után gyors felmelegedés mellett beköszönt a tavasz.

Április hónap közepe felé száraz, meleg időjárás ígérkezik, majd néhány hűvösebb nap után a hőmérséklet az időszakhoz képest magas lesz.

Összefoglalva: A jugoszláv prognózis szerint az idei tél jellemzője: hideg, viszonylag kevés csapadék, tartós köd és zúzmara.

Persze, mindez csupán tájékoztató jellegű, nem hivatalos előrejelzés, de talán érdemes a táblázatot eltenni, figyelemmel kísérni, és főleg ellenőrizni a prognózis adatait!

A Tiszán megszűnt a jégtorlasz

Az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság jelentése szerint a Tiszakarád térségében szétrombolt jégtorlasz a folyón leúszva szerda reggel elhagyta Tokajt, s így a Tisza felső szakaszán megszűntették a harmadfokú árvízvédelmi készültséget. Ugyanakkor Tokaj és Tiszalök között első

fokú készültséget rendeltek el, és a gátakon figyelőszolgálatot tartanak. Az úszó jégtáblákat jégtörőhajók kísérik, amelyek a vízen cirkálva tovább aprítják a nagyobb darabokat. Különösen sok veszélyt rejt a tiszanyagfalu kanyar, ahol a zajló jégtáblák könnyen megállhatnak és öss-